

JEGYZETEK!

PÁRATLAN OLDAL - LI. évfolyam 23. szám, 2007. június 8.

Jókai Mór osztja meg velünk Egy az Isten című regényének jegyzeteiben, hogy mekkora gondot okozott a fordítóknak a cím (mely, mint tudjuk, az unitáriusok jelmondata). "Annyira kiváltságos kifejezés nyelvünkben, hogy azt semmi más idegen nyelven nem lehet eltalálni" - írja. Ráadásul a címadásnak tükröznie kell regénye mondandóját, ami csak fokozta a nehézségeket. A német "Es ist nur ein Gott" annyira provokatív - mondja -, hogy felér a mohamedán "La illa, illa illah" formulával, ami pedig nem volt a regény célzata. Jegyzetét azzal az ironikus megjegyzéssel zárja, hogy miután az angol fordító abbahagyta a kísérletezgetést, és végül megtartotta a magyar jelmondatot, ezt "valószínűleg így fogja olvasni az angol: "Idzsi ez Ajsztin"".

A jelentősebb európai könyvszemléken akkor most jön majd az "Idzsi ez Ourszzéig"; ha csak nem tarol az általam kitalálhatatlan mohamedán megoldás, jobbat Orbán Viktor Egy az országjára sem tudnék elképzelni. Kérdés azonban, hogy ennek alapján megértik-e az opus korszakalkotó mondandóját. Félő, hogy nem eléggé. Szerencsére azonban vannak könyvek, melyek minden nyelven hozzáférhetőek és egyértelműen értelmezhetőek. Ezért jó lenne, ha a szerző Jókaihoz hasonlóan ugyancsak jegyzetekkel egészítené ki a művét, s ebben idézné János evangéliumából a következőket: "Más juhaim is vannak nekem, amelyek nem ebből az akolból valók: azokat is vezetnem kell, és hallgatni is fognak a hangomra: és akkor lesz egy nyáj és egy pásztor". Amivel a kiadó egyszersmind finoman előre jelezheti egy várható, nagyszabású trilógia következő két darabjának címét, a politikai monoteizmus iránt különösen érdeklődő olvasóknak.

Lévai Júlia